

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการที่รัฐต้องจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติโดยสาระสำคัญแห่งกฎหมายต้องบ่งชี้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนของชาติ หลักการและแนวทางในการจัดการศึกษาตลอดจนสรรพกำลังทั้งหมดในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนเก่งและคนดี พร้อมทั้งจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขภายใต้วิถีชีวิตไทยและความสามารถแข่งขันกับคนอื่น ๆ ได้ในสังคมโลก ในขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้เน้นเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสาระสำคัญ แต่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นมีหลายปัจจัยที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพนั้น ปัจจัยสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งคือการศึกษา การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6:7)

การจัดการศึกษาไม่ว่าจะในรูปแบบใดๆ หรือจัดโดยใคร ล้วนแต่เป็นเรื่องของการสร้างคนให้มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญาสูงขึ้น เพื่อเอากำลังที่กล้าแข็งขึ้นจากการศึกษาไปใช้ช่วยตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมให้มีความเจริญงอกงามและความมั่นคง การศึกษาจึง มิใช่เป็นเพียงการใช้ชีวิตระยะเวลาหนึ่งในโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นเสมือนปัจจัยในการดำรงชีวิตที่ทุกคนต้องการแสวงหาและเพิ่มพูนอยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว หน้าที่การงาน ตลอดจนความก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศ ยิ่งในยุคสมัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วในกระแส “โลกาภิวัตน์” ที่นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปจนถึงรูปแบบการใช้ชีวิตและวัฒนธรรมใหม่ๆ มาสู่สังคมไทย การศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยคนมี หลักคิด รู้จักใคร่ครวญ เลือกสรร ปรับตัวกับเหตุการณ์และสิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามาสู่ชีวิตตลอดเวลา (สิปปนนท์ , 2539 : 2)

การศึกษาคือการพัฒนาคนพัฒนาชาติ ให้คนมีความรู้ที่จะสามารถสร้างคนให้มีฐานะตามเศรษฐกิจและสังคมสูงขึ้น สร้างชาติให้อยู่อย่างมีความสุขและรุ่งเรืองได้ จะต้องพัฒนาคนให้มีความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทศวรรษหน้าเราต้องรู้อะไร

ประการแรก เรียนรู้ให้อ่านออกเขียนได้เพื่อจะได้รับการแพร่ข่าวสารได้

ประการที่ 2 เรียนรู้ให้มีอาชีพ คือ สามารถทำงานเลี้ยงตัวได้ ให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ และรู้จักปรับปรุงพัฒนาความรู้ของตนให้ดีขึ้น

ประการที่ 3 รู้จักดำรงตนให้สมฐานะความเป็นมนุษย์ คืออยู่อย่างสมคุณค่าความเป็นมนุษย์ มีศักดิ์ศรีทำสิ่งที่ประ โยชน์ รู้จักใช้ชีวิตให้มีคุณค่า ใช้สติคิดพินิจในการดำรงตน เป็น ความรู้ที่เอามาประกอบอาชีพโดยตรงไม่ได้ แต่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

ประการที่ 4 การมีคุณธรรมกำกับความรู้ เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมนี้ได้ เช่นการไม่เอาเปรียบจนเกินไป การปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ การมีวินัยในตนเองและการมีหลักการ ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงปลอดภัย

ประการที่ 5 ต้องสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ได้มีความเข้าใจผู้อื่น สามารถจัดหรือ ลดความขัดแย้ง ซึ่งเป็นฐานเบื้องต้นในการแก้ไขข้อขัดแย้งและสร้างสันติภาพทั้งในระดับประเทศ และระดับประชาคมระหว่างประเทศสืบต่อไป

ประการที่ 6 ต้องมีความรู้ที่จะประหยัดและใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญของทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษหน้า ที่ประชากรมีแต่จะเพิ่มขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรไม่ได้เพิ่มตามไปด้วย (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ , 2542 : 86-87)

จากการศึกษาเพื่อค้นหาปัญหาการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม จากตัวแทนนักเรียน ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน และครูเกษตรของ โรงเรียนพร้าววิทยาคม พบว่านักเรียนมีพฤติกรรม หนีเรียนและสถานที่เอื้ออำนวยต่อการหนีเรียนมาเป็นอันดับที่หนึ่ง เชื่อมโยงกับค่านิยมความเชื่อที่ ไม่เห็นความสำคัญของอาชีพเกษตรกรรม ถือว่าเป็นอาชีพที่ต่ำต้อยไม่มีเกียรติและใช้แรงงาน เทคโนโลยี วิธีการสอนของครู ผู้สอนไม่น่าสนใจ การศึกษาครั้งนี้ใช้กระบวนการ Future Search Conference (การประชุมเชิงปฏิบัติการ, 2543)

จากสภาพปัญหาด้านการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมของนักเรียนใน โรงเรียนพร้าว วิทยาคมเมื่อนำมาเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-9 การปฏิรูปการ ศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแนวคิดของผู้รู้ต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาค้นคว้า ขึ้นมา ผู้ทำการศึกษาวิจัยเห็นว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษา และหาแนวทาง พัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมที่เป็นอยู่ ให้มีคุณภาพมาตรฐานและบรรลุวัตถุประสงค์ คือให้นักเรียน เก่ง คี มีความสุข โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมในโรงเรียนพรั่ววิทยาคมให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้รับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมในรูปแบบใหม่ที่มีคุณภาพมาตรฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร ประกอบด้วยครูผู้สอนหมวดเกษตรกรรม ตัวแทนครูผู้สอนหมวดอื่น นักเรียนเกษตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมในโรงเรียนพรั่ววิทยาคม ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542

2. ขอบเขตของเนื้อหา การจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม เป็นการจัดการเรียน การสอนเฉพาะของ โรงเรียนพรั่ววิทยาคม ซึ่งเป็นเป็นการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร และจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เริ่มตั้งแต่การเปิด โอกาสให้นักเรียนได้เลือกรายวิชาที่นักเรียนสนใจ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคทฤษฎี การให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเป็นรายงานตามที่เลือก การศึกษาดูงานและการฝึกปฏิบัติงานด้านเกษตรกรรมทั้งใน โรงเรียนและนอกสถานที่

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดการเกี่ยวกับ หลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางหรือหมดไป การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษา คือ เก่ง ดี มีความสุข

วิชาเกษตรกรรม หมายถึง รายวิชาที่ฝ่ายวิชาการจัดให้มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์และรวมถึงการใช้ศิลปวิทยาการ ในการปฏิบัติต่อทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดผลผลิตอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในโรงเรียนพรั่ววิทยาคม

แนวทางปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนพรั่ววิทยาคม หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปีพ.ศ.2542